

تندهر

فصلنامه علمی-ادبی • سال سوم شماره ۲۱ بهار ۱۳۹۵ • قیمت: ۹۰ ریال

وضع قانون، اجرای قانون
قانون جامع شهرسازی و معماری کشور
طرح تفصیلی برای تهران
باغ فردوسی / برنده جایزه ۲۰۰۹ نهاد آقاخان
اندازه گیری فشارخون با قالی حافظ در
فروگاه مهرآباد
لایحه جامع تشکیلات و وظایف شوراهای

ارتفاعات متعدد کلاک چال متصل است. مساحت باغ به حدود ۳۰ هکتار باغ می‌شود که از یک خط افق در بخش غربی و بدنه‌های نیمه‌ای مجاور و بدنه ارتفاعات شمال باغ چشم‌بند تشکیل می‌شود. ارتفاع پایین‌ترین بخش باغ ۱۸۰۰ + و بالاترین بخش ۲۱۰۰ + بوده و بین شمال و جنوب آن حدود ۳۰۰ متر اختلاف ارتفاع وجود دارد. بستر آرائشی متشکل از صخره خاک و قطعات بزرگ و کوچک سنگ‌های ناپیدا است. مجاورت این باغ با باغ چشم‌بند به باغ منظره (از دوگاه شهید باهنر) دره چشم‌بند و دره تنگ حصارک شرایط خاصی را بر آن تحمیل می‌کند که می‌توان از آن‌ها به عنوان امکان و یا محدودیت بهره جست.

اهداف و ایده‌های طرح: اصلی‌ترین هدف کارفرمای طرح یعنی شهرداری تهران آماده کردن آرائشی پای‌کوبی شمال و غرب باغ چشم‌بند برای پذیرایی از تعداد هر چه بیشتری از مردم در پارک بوده است. جدول ۲ با در نظر گرفتن این هدف و اهداف دیگری که از مطالعات کلان طرحی محیطی دره‌های کلاک‌چال و بازدهی مکرر منطقه کوهستانی نشأت گرفته و بیشتر بر جنبه‌های فرهنگی متعلقه تاکید داشته، تنظیم شده است:

اهداف راهبردها و سیاست‌های طراحی محیطی دره‌های کلاک‌چال و باغ فردوسی
اهداف و ایده‌های طرح در دو مقیاس کلان و اجرایی تدوین شده و در هر یک از دو مقیاس کلان (طراحی محیطی دره‌های کلاک‌چال) و اجرایی (باغ فردوسی) متفاوت و متناسب با مقیاس آنهاست. در مقیاس کلان سه هدف اصلی مورد توجه بوده است.
- حفاظت طبیعت از فرسایش و تخریب
- حفاظت طبیعت در مقابل توسعه بی‌رویه شهر
- حفاظت طبیعت در مقابل استفاده بی‌رویه و تسهیل ارتباط مردم با طبیعت
برای تحقق هر یک از اهداف فوق راهبردها و سیاست‌هایی به شرح جدول ۱ تدوین گردید.

باغ فردوسی
باغ فردوسی در شمال خیابان چشم‌بند (فیضیه) متشعب از خیابان نیلورن تهران قرار دارد. این باغ از سمت شرق و جنوب به باغ چشم‌بند از سمت غرب به تنگ حصارک و مسیر صعود به کلاک‌چال و از سمت شمال به

جدول ۲. اهداف اصلی باغ فردوسی و ایده‌های طرح برای تحقق آنها

هدف	ایده
هدف اول: ایجاد یک مرکز فرهنگی ملاحظه برای نسل جوان کم‌آرائشی طراحی محیطی دره‌های کلاک‌چال	کدام ایده ایجاد خانه‌های فرهنگ اقوام ایرانی موجب آشنایی بیشتر مردم با اقوام دیگر و در نهایت نزدیکی آنها می‌شود سازماندهی و جهت‌دهی اقوام ایرانی که نام‌گذاری باغ به نام فردوسی و نصب تندیس این ایرانی خردمند و وطن دوست در محفل نمون باغ چشم‌بند به فردوسی آن را برآورده می‌کند
هدف دوم: ایجاد وحدت عملکرد بین سه باغ چشم‌بند فردوسی، منظره (زاهرا)	این هدف با ایده طرح جامع از دوگاه منظره توسط عشایر بافت شهر به منظره طرح باغ فردوسی و اجرای باغ فردوسی تا حدودی عملی گردید. هرچه پس از تهیه طرح جامع از دوگاه منظره همه اقدامات لازم پیگیری شده است
هدف سوم: ایجاد یک باغ عمومی (پارک) کوهستانی برای پذیرایی مردمی که باغ چشم‌بند به علت کمبود فضا قادر به پذیرایی از آنها نبود	کدام ایده طراحی یک باغ کوهستانی با طبیعت خشک و سطوح قابل استفاده برای مردم (در بخش غربی) با ایده انشای سطوحهای باغ‌های شیب‌دار ایرانی بر طبیعت ناموزون و پوشش کوهستانی و در نتیجه ایجاد سطوح متنوع منطبق با طبیعت برای آسودن مردم در شیب‌های مختلف همراه با آب، آبشار و جویبار برای سنین مختلف در ارتفاعات کوه در بخش شرقی
هدف چهارم: ارائه الگوی از طراحی در مساحت و منطبق با طبیعت برای آرائشی پای‌کوبی	کدام ایده طراحی به صورت تیر بین شده بر روی توپوگرافی موجود و طراحی به مقیاس ۱:۱ که با حداقل دست‌کاری در ساختار طبیعی و حداقل تخریب اجرای طرح عملی می‌گردد سازماندهی حفاظت و تکثیر گونه‌های گیاهی کوهستانی و استفاده از آنها به عنوان عناصر طراحی
هدف پنجم: تقویت ارتباط مردم و بخصوص نسل جوان با طبیعت کوهستان	ایده احترام به نامر اجرای موجود در طبیعت، حفظ آنها و قرار دادن آنها در مرکز طراحی‌ها سازماندهی ایجاد نمایشگاه گیاهان کوهستانی جایگاه ایجاد باغ محله‌های سنگی طبیعی
هدف ششم: ارائه الگوی از هماهنگی و ماندگاری در کاربرد مصالح	کدام ایده استفاده از سنگ‌های معدن قدیمی محلی که متفاوت لازم و هارده و کاربرد آنها از هرگز نرین تا کوچکترین شعله‌ها در محل‌های مناسب سازماندهی استفاده از سنگ‌های طبیعی و در حال سقوط از ارتفاعات فراموش و کاربرد آنها به صورت طبیعی در طرح

داده آذربایجان

از گنبد بستان سنگی کوه یا مسوهای مری

روش کار

برای توضیح بیشتر طرح روش‌های اجرای ایده‌های بیشتر گفته شده به طور مختصر همراه با تصاویر ارائه می‌شود.

رفاقت با طبیعت: طراحی در باغ فردوسی مبتنی بر رفاقت با طبیعت و احترام به عناصر طبیعی نظیر: سنگ، صخره، بستر سنگی، درختان و بوته‌های کوهستانی بوده است. انسان بنا به عادت رفقای خود را به نام می‌خواند و طراح برای رفاقت با کوهستان بر هر عنصر نامی نهاده است که با موقعیت، شکل و فضای پیرامون آن در خاطر نقش بزند و بدین‌ترتیب رابطه‌ای بین طراح و عناصر طبیعی به وجود آمده است. به هر عنصر طبیعی موجود در این محدوده کوهستانی حتی‌المقدور در محل استقرار خود به عنوان یک موجود قابل احترام تکریم شده و تلاش شده است که فضای پیرامونی این عناصر در ارتباط با آنها طراحی شود. نمونه‌های متعدد در این زمینه وجود دارد. از جمله یک سنگ عظیم در وسط معبر طبیعی بختی غربی که به علت شکل خاص سنگ و ناپایداری استقرار و احتمال غلظیدن آن، مهندسان راه و ساختمان و مجریان طرح معتقد بودند که این سنگ باید خرد شود. در مقابل اسرار طراح برای حفظ آن پیشنهاد کردند که برای تثبیت سنگ در اطراف آن پایه‌های فلزی یا بتنی کار گذاشته شود. اما به جای احداث دیوارهای بتنی یا پایه‌های فلزی پیشنهادی مهندسان، بخشی از طبیعت پیرامون به عنوان حائل و نگهدارنده مورد استفاده قرار گرفت و سنگ و درخت در همان شکل طبیعی حفاظت شد.

موضوع رابطه با سنگ‌ها، صخره‌ها و گیاهان و خاطره‌ها مفصل‌تر است. حاصل توجه به این مقوله ایجاد باغ مجسمه‌های سنگی در بخش شرقی باغ و برقرار استخر طبیعی باغ چمشیدیه است. سنگ‌های بزرگی که بر اثر تحولات طبیعی در گوشه و کنار افتاده و یا به هم تکیه زده‌اند و به صورت عادی سنگ‌های خطرناکی تلقی